

ประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบและการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุณัฐชา กุณาศล

สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4 ถนนประชาชื่น พุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

พัทธนันท์ เพชรเชิดชู

สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4 ถนนประชาชื่น พุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ศิริเดช คำสุพรหม

สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4 ถนนประชาชื่น พุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

พนารัตน์ ปานมณี

สาขาวิชาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4 ถนนประชาชื่น พุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ติดต่อผู้เขียนบทความที่ สุณัฐชา กุณาศล สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4 ถนนประชาชื่น พุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

Email: 617191060004@dpu.ac.th

วันที่รับบทความ: 28 พฤศจิกายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ: 6 พฤษภาคม 2568 วันที่ตอบรับบทความ: 14 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน และผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ **วิธีการวิจัย:** การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยคัดเลือกเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2563 ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทางการเงิน **ผลการวิจัย:** ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ และประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $p < 0.01$ **นัยทางทฤษฎี/นโยบาย:** ผลการวิจัยสนับสนุนทฤษฎีตัวแทนและองค์ความรู้ใหม่ ทฤษฎีการตรวจสอบภายในบริษัทมหาชน โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ คณะกรรมการตรวจสอบ การกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน

Audit committee efficiency and internal audit unit determination of companies listed on the Stock Exchange of Thailand

Sunatcha Kunasol

Accountancy program, Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Thung Song Hong Lak Si District, Bangkok 10210

Pattanant Petchchedchoo

Accountancy program, Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Thung Song Hong Lak Si District, Bangkok 10210

Siridech Kumsuprom

Accountancy program, Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Thung Song Hong Lak Si District, Bangkok 10210

Panarat Panmanee

Accountancy program, Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Thung Song Hong Lak Si District, Bangkok 10210

Correspondence concerning this article should be addressed to **Sunatcha Kunasol** Accountancy program, Dhurakij Pundit University 110/1-4 Prachachuen Road, Thung Song Hong Lak Si District, Bangkok 10210

Email: 617191060004@dpu.ac.th

Received date: November 28, 2024 Revised date: May 6, 2025 Accepted date: May 14, 2025

Abstract

PORPOSES: To study and analyze the effect of financial risk factors on the effectiveness of the audit committee, the effectiveness of the audit committee on the determination of the internal audit unit, and the effect of financial risk on the determination of the internal audit unit through the effectiveness of the audit committee. **METHODS:** A quantitative research, the sample group being a specific selection of companies listed on the Stock Exchange of Thailand in the MAI group between 2018 and 2020, excluding companies with incomplete data and companies in the financial industry group. **RESULTS:** Financial risk was negatively related to the effectiveness of the audit committee, and the effectiveness of the audit committee was negatively related to the determination of the internal audit unit with statistical significance at $p < 0.01$. **THEORY/POLICY IMPLICATIONS:** The study supports agency theory and expand the body of knowledge on internal audit of public companies, especially the audit committee.

Keywords: Effectiveness, audit committee, internal audit unit determination

บทนำ

ในปัจจุบันองค์กรมีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างนวัตกรรม เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะการแข่งขันทางธุรกิจที่มีมากขึ้น การหาเครื่องมือและกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ดีจึงมีความสำคัญ โดยการปรับตัวและสร้างแนวทางการตรวจสอบ การบริหารความเสี่ยง ซึ่งส่งผลให้การตรวจสอบภายในได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำกับดูแลกระบวนการขององค์กร (Weerananthawet & Bosakoranut, 2020) ซึ่งการตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรม ที่ให้ความเชื่อมั่นและให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระเพื่อเพิ่มคุณค่าและการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร (The Institute of Internal Auditors Thailand, 2011) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบในฐานะผู้นำที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืนตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่ส่งผลต่อความต้องการหน่วยตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและกำกับดูแลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร (The Securities and Exchange Commission of Thailand, 2017) การสนับสนุนให้องค์กรได้ตระหนักถึงการรับรู้ และปรับกระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะช่วยให้ฝ่ายบริหารมั่นใจได้ว่ากิจการภายใต้ความรับผิดชอบนั้นมีคุณภาพที่จะสามารถ

บรรลุวัตถุประสงค์และแผนงานทางธุรกิจตามที่คาดหวังได้ (Sarisara, 2021)

การให้ความสำคัญกับกฎระเบียบการกำกับดูแลเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง (Gramling et al., 2004; Sarens et al., 2009; Selim et al., 2009) หากระบบควบคุมภายในไม่ดีพอจะเป็นสาเหตุสำคัญของความล้มเหลวของกิจการ (Lewington, 1996) ซึ่งข้อกำหนดการกำกับดูแลกิจการโดยทั่วไปกำหนดให้บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในอย่างชัดเจน และคณะกรรมการตรวจสอบจะให้การรับรองเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการรายงานทางการเงินโดยการตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการควบคุมทางการเงินของกิจการ (Beasley et al., 2009) นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจสอบยังมีหน้าที่ติดตามและตรวจสอบกระบวนการรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายใน และหน่วยตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก โดยข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทต้องมีหน่วยตรวจสอบภายใน (The Stock Exchange of Thailand, 2020)

การตรวจสอบด้านความเสี่ยงของการทุจริตในกิจการเป็นหนึ่งในบทบาทสำคัญของหน่วยตรวจสอบภายในที่ดำเนินการได้ (Sarens & De Beelde, 2006; Asare et al., 2008; Coram et al., 2008; The Institute of Internal Auditors, 2010) ซึ่งหน่วยตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยในการกำกับดูแลกิจการผ่านความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้บริหาร และผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก (Gramling et al.,

2004) หน่วยตรวจสอบภายในช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบประเมินความเสี่ยง และประเมินประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในของกิจการ นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจสอบยังได้ใช้ข้อมูลของหน่วยตรวจสอบภายในในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการ และควบคุมให้มีการกำกับดูแลกิจการที่มีคุณภาพสูง

จากความสำคัญดังกล่าว หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2560 จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริษัทมีการกำกับดูแลกิจการ เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทมีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและอิสระ โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นกลไกสำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ (The Securities and Exchange Commission of Thailand, 2017) และมีความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียนในฐานะหน่วยงานป้องกันชั้นที่ 3 (Third Line of Defense) ทำหน้าที่ประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

จากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยพบว่า ยังมีงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาความสัมพันธ์ของประเด็นดังกล่าวค่อนข้างน้อย จึงทำให้เกิดช่องว่าง

ในงานวิจัยที่มีความน่าสนใจต่อการศึกษา จึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ และการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในประเด็นดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น (Minute Meeting) รายงานการกำกับดูแลกิจการ (CG Report) และฐานข้อมูลจาก SETSMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด และทฤษฎี ตำรา เอกสาร วารสาร หนังสือต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้สรุปเป็นเนื้อหาในการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาสร้างตัวแปรที่ใช้ศึกษาในงานวิจัย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2563 จำนวน 205 บริษัท การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 7 กลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่เป็นธุรกิจการเงินจำนวน 11 บริษัท เนื่องจากลักษณะการประกอบธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์อื่น ๆ มีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น และบริษัทที่ไม่มีผลการดำเนินงานติดต่อกันระหว่าง ปี พ.ศ. 2561-2563 มีจำนวน 57 บริษัท ที่อยู่ในรายชื่อดัชนีหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ แต่ไม่ได้ดำเนินการครบทั้ง 3 ปี ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 137 บริษัท รวมทั้งหมด 411 ชุดข้อมูลตัวอย่าง

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ จำนวน 137 บริษัท รวมทั้งหมด 411 ชุดข้อมูลตัวอย่าง

4. ขอบเขตด้านเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ในระหว่างปี พ.ศ. 2561-2563 เป็นระยะเวลา 3 ปี

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎี ตัวแทน (Agency Theory) มีความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นตัวแทนเกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย โดยฝ่ายที่มอบอำนาจ คือ

ตัวการ (Principle) ในขณะที่อีกฝ่ายที่ได้รับมอบอำนาจในการบริหารงาน คือ ตัวแทน (Agent) ตราบใดที่ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนตัดสินใจลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนสูงสุดจากการลงทุนในวิธีที่สอดคล้องกับการสร้างผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นตัวการแล้วความสัมพันธ์ของการเป็นตัวแทนระหว่างผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารยังคงมีประสิทธิผลที่ดี แต่ถ้าหากผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารไม่สอดคล้องกันจะทำให้เกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ขึ้น (Srijunpetch, 2008) โดยทั่วไปตัวแทนส่วนใหญ่ต้องการลดปัญหาของกิจการจึงมักจะมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและภาระผูกพัน ซึ่งบทบาทของการตรวจสอบภายในเป็นหน้าที่ที่มีภาระผูกพันกันในการตรวจสอบพฤติกรรมต่าง ๆ และเพื่อตอบสนองความต้องการในการรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ (Jensen and Meckling, 1976) จากทฤษฎีตัวแทนข้างต้นสรุปได้ว่าการเกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) เกิดจากการแยกอำนาจความเป็นเจ้าของออกจากอำนาจการควบคุมกิจการ โดยตัวแทนหรือผู้บริหารได้ใช้อำนาจในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายมาจากเจ้าของกิจการหรือตัวการซึ่งคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนที่จะได้รับมากกว่าการสร้างมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ได้

แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) การตรวจสอบภายในเป็นการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ (Srijunpetch, 2011) การตรวจสอบภายในจะช่วยให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการประเมินและการ

ปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม การกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ และการตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) (Patramontree, 2009) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในขององค์กรเป็นผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ เสนอแนะ และให้คำปรึกษาจากกระบวนการตรวจสอบภายในและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร (The Institute of Internal Auditors, 2010) จึงสรุปได้ว่า การตรวจสอบภายในเป็นกระบวนการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดภายใต้การบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลที่ดีที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับสำนักงานตรวจสอบภายในประเภทผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก (Internal Audit Outsourcing) การตรวจสอบภายในจะถูกขยายหน้าที่การทำงานมากขึ้นโดยใช้เวลาอันน้อยลง การจ้างหน่วยตรวจสอบภายในจากผู้ให้บริการภายนอก สามารถช่วยลดต้นทุน การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การให้ข้อมูลเชิงลึก การให้ความเชื่อมั่นและปฏิบัติตาม (Deloitte, 2013) การจ้างผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก (Internal Audit Outsourcing) จึงมีความสำคัญมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต เหตุผลหลัก ๆ ที่หน่วยงานตรวจสอบภายในที่เป็นการจ้างจากบริษัทผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก จึงเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับบริษัทต่าง ๆ การจ้างผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก

นั้น บริษัทจะสามารถลดต้นทุนการจ้างงานได้มาก (Taibanguay et al., 2019) การตรวจสอบภายในประเภทผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก ที่มีคุณภาพจะต้องมีกิจกรรมในการให้หลักประกันอย่างเที่ยงธรรมและการให้คำปรึกษาอย่างเป็นอิสระ มีระบบและกลไกที่ดีสำหรับผู้ตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอกที่มีคุณภาพจะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ธุรกิจที่ใช้บริการงานตรวจสอบภายในจากบริษัทหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งบุคคลที่ใช้ข้อมูลหรือรายงานของผู้ตรวจสอบภายในที่มีการประเมินการควบคุมภายในของกิจการ เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น (The Stock Exchange of Thailand, 2020)

แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business Risk) จะเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท อันเป็นเหตุให้ผู้ลงทุนต้องสูญเสียรายได้ หรือเงินลงทุนประกอบด้วย ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ และความเสี่ยงในระดับอุตสาหกรรม (Khongsawatkiat et al., 2014) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) เกิดจากความผิดพลาดและความไม่แน่นอนทางการเงิน ความผิดพลาดเหล่านี้อาจนำไปสู่ความสูญเสียทางการเงินที่สูงมากต่อองค์กรได้ ความเสี่ยงทางการเงินจะมุ่งเน้นการบริหารองค์กร โดยใช้นโยบายทางการเงินอย่างระมัดระวังภายใต้งบประมาณที่กำหนด เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และให้เกิดความมั่นใจว่ามีการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และ

เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเสี่ยงทางการเงินเกี่ยวกับสภาพคล่องทางการเงิน การบริหารทางการเงินและงบการเงิน รวมทั้งความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยความเสี่ยงทางการเงินตลาด (Market Risk) และความเสี่ยงจากการที่คู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามภาระผูกพัน (Credit Risk) (Saardchom, 2007)

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หลักประกันการรับผิดชอบต่อผลตอบแทนสูงสุดในการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้น หรือเจ้าหน้าที่ของบริษัท (Shleifer & Vishny, 1997) นอกจากนี้การกำกับดูแลกิจการที่ดีสามารถช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ของกิจการในระหว่างผู้ถือหุ้นส่วนน้อยและผู้ถือหุ้นที่ควบคุมกิจการ ซึ่งการกำกับดูแลกิจการจะป้องกันนักลงทุนจากผู้บริหารที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองจากสินทรัพย์ของกิจการตลอดจนการคอร์รัปชัน (Dalton & Daily, 1999) การกำกับดูแลกิจการเป็นกลไกที่ใช้ในการกำกับดูแลกิจการทั้งจากภายในและจากภายนอก (Gillan, 2006) การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนำไปสู่ความมั่นคงเจริญก้าวหน้าจึงกล่าวได้ว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท (The Stock Exchange of Thailand, 2012)

จากการทบทวนวรรณกรรมตามที่กล่าวไว้ข้างต้นบริษัทที่มีระดับความเสี่ยงภายในสูงมีแนวโน้มที่จะมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง

อันเป็นสาระสำคัญในรายงานทางการเงิน ความเสี่ยงและต้นทุนของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมีระดับสูงจะมีหน่วยตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพเพื่อตรวจสอบการดำเนินการของฝ่ายบริหาร ลดความไม่สมดุลของข้อมูล และการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบจะให้ความมั่นใจเกี่ยวกับประสิทธิผลของการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ และการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2563 จำนวน 205 บริษัท

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 7 กลุ่ม ยกเว้นกลุ่มที่เป็นธุรกิจการเงินจำนวน 11 บริษัท เนื่องจากลักษณะการประกอบธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์อื่น ๆ มีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น และบริษัทที่ไม่มีผลการดำเนินงานติดต่อกันระหว่าง ปี พ.ศ. 2561-2563 มีจำนวน 57 บริษัท ที่อยู่ในรายชื่อดัชนีหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ แต่ไม่ได้ดำเนินกิจการครบทั้ง 3 ปี ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 137 บริษัท รวมทั้งหมด 411 ชุดข้อมูลตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้ออกแบบการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็น

ข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของตัวแปรต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนลูกหนี้และสินค้างเหลือต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

2) ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงิน จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบ

3) ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ได้แก่ การไม่ใช้หน่วยตรวจสอบภายในทั้งภายในและภายนอกบริษัท การใช้หน่วยตรวจสอบภายในจากภายในบริษัท การใช้หน่วยตรวจสอบภายในจากภายนอกบริษัท และการใช้หน่วยตรวจสอบภายในทั้งจากภายในและภายนอกบริษัท

3. การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูมิผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรม และสร้างสมมติฐาน เพื่อนำไปสู่การสร้างตัวแบบในงานวิจัย รายละเอียดของตัวแปรมีดังต่อไปนี้

1) ตัวแปรแฝง (Latent Variables) ตัวแปรแฝงที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee Effective : ACEF) โดยวัดได้จากตัวแปรสังเกต (Observable Variables) 5 ตัว ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Audit Committee members with Certified Public Accountant : ACCPA) และ คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงิน (Audit Committee members with Account and Financial Expertise : ACAFEXP) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (Number of audit committee meetings : ACMEET) ขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบ (Size of audit committee members : ACSIZE) และ คณะกรรมการประชุมร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบ (Board of Directors Meeting with Audit Committee : BDACMEET) และตัวแปรแฝง (Latent Variables) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk : FINR) วัดจากตัวแปรสังเกต (Observable Variables) 4 ตัว ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio : CURRA) อัตราส่วนลูกหนี้และสินค้างเหลือต่อสินทรัพย์รวม (Receivables and Inventory to Assets) : INVTU) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (Long Term Debt to Assets : LEV) และ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover : ASSETTU)

2) ตัวแปรสังเกต (Observable Variables) ตัวแปรสังเกตในการศึกษาครั้งนี้ คือ การกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน (Internal

Audit Function Type : IAType) ประกอบด้วย มีรหัส 0 หากไม่มีการใช้หน่วยตรวจสอบภายในทั้งภายในและภายนอกบริษัท รหัส 1 หากมีการใช้หน่วยตรวจสอบภายในจากภายในบริษัท รหัส 2 หากมีการใช้หน่วยตรวจสอบภายในจากภายนอกบริษัท และรหัส 3 หากมีการใช้หน่วยตรวจสอบภายในทั้งจากภายในและภายนอกบริษัท

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากรายงานประจำปี (Annual Report) แบบ 56-1 แบบ 56-2 รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น (Minute Meeting) รายงานการกำกับดูแลกิจการ (CG Report) และฐานข้อมูลจาก SETSMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น

เอกสารวารสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ และการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในเพื่อตอบสนองมาตรฐานของงานวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบและการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อธิบายผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ

Path		Regression Weights				Standardized	R ²
		Estimate	S.E.	C.R.	P-Value	Regression Weights Estimate	
LEV	---> FINR	-0.050	0.009	-5.717	0.000	-0.350	0.123
INVTU	---> FINR	0.102	0.011	8.981	0.000	0.540	0.293
ASSETTU	---> FINR	0.442	0.042	10.399	0.000	0.710	0.502
CURRA	---> FINR	-0.311	0.136	-2.284	0.022	-0.150	0.021
FINR	---> ACEF	-0.566	0.152	-3.734	0.000	-0.470	0.300

จากตารางที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ โดยตัวแปรแฝง

ความเสี่ยงทางการเงิน (FINR) มีตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์ (Estimate) ในช่องค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ (Standardized Regression Weights) อยู่ระหว่าง -0.350 ถึง 0.710 ซึ่งตัวแปรสังเกตทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรแฝงความเสี่ยงทางการเงิน (FINR) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรสังเกต อยู่ระหว่าง 0.021 ถึง 0.502 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน (FINR) กับปัจจัยประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) มีค่าสัมประสิทธิ์ (Estimate) ในช่องค่าน้ำหนัก

ความสัมพันธ์ (Standardized Regression Weights) เท่ากับ -0.470 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.001 ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน (FINR) ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรแฝงประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.001$

ตารางที่ 2 ตารางด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน

Path		Regression Weights				Standardized Regression Weights		R^2
		Estimate	S.E.	C.R.	P-Value	Estimate		
ACCPA	---> ACEF	0.089	0.020	4.461	0.000	0.281		0.081
ACAFEXP	---> ACEF	0.430	0.081	5.336	0.000	0.733		0.537
BDACMEET	---> ACEF	0.188	0.040	4.682	0.000	0.301		0.089
ACMEET	---> ACEF	0.055	0.031	1.782	0.075	0.110		0.012
ACSIZE	---> ACEF	0.076	0.021	3.597	0.000	0.233		0.052
ACEF	---> IAType	-0.098	0.032	-3.104	0.002	-0.190		0.038

จากตารางที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ตัวแปรแฝงประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) มีตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์ (Estimate) ในช่องค่าน้ำหนัก

ความสัมพันธ์ (Standardized Regression Weights) อยู่ระหว่าง 0.110 ถึง 0.733 ซึ่งตัวแปรสังเกต 1 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACMEET) ที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรแฝงประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R^2) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรสังเกต อยู่ระหว่าง 0.012 ถึง 0.537 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยประสิทธิภาพของ

คณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) กับการกำหนดประเภทหน่วยตรวจสอบภายใน (IAType) มีค่าสัมประสิทธิ์ (Estimate) ในช่องค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ (Standardized Regression Weights) เท่ากับ -0.190 และมีค่า p-value

เท่ากับ 0.002 ซึ่งแสดงว่า ปัจจัยประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน (IAType) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.01$

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์เส้นทางผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน

Path	Regression Weights				Standardized Regression Weights
	Estimate	S.E.	C.R.	P-Value	Estimate
FINR --> ACEF	-0.566	0.152	-3.734	0.000	-0.470
ACEF --> IAType	-0.098	0.032	-3.104	0.002	-0.190
FINR --> IAType (Indirect)	0.055	0.014	3.928	0.000	0.089

จากตารางที่ 3 ศึกษาและวิเคราะห์ผลของปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงทางการเงินที่มีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ (Estimate) ในช่องค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ (Standardized Regression Weights) เท่ากับ 0.089 ซึ่งแสดงว่าปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินส่งผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของ

คณะกรรมการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อตัวแปรการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน (IAType) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.001$

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ พบว่า ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางสถิติต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismael

(2013) ระดับความเสี่ยงทางการเงิน ปัญหาตัวแทนระหว่างเจ้าของและผู้จัดการ การมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะเป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน และหน่วยตรวจสอบภายในที่มีความเป็นอิสระมีแนวโน้มที่จะมีการตรวจสอบทางการเงินมากกว่าการตรวจสอบอื่น ๆ ในการสร้างความมั่นใจในความน่าเชื่อถือของการรายงานทางการเงิน และลดปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างฝ่ายบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบ สอดคล้องกับ Ismael and Roberts (2018) ระดับความเสี่ยงภายในมีนัยสำคัญกับการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งบริษัทที่มีระดับความเสี่ยงภายในสูงมีความเป็นไปได้ที่จะแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานทางการเงิน ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในเพื่อเป็นการประกันว่ามีการควบคุมภายใน และการตรวจสอบความเสี่ยงทางการเงินรวมทั้งที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bradbury (1990); Ettredge et al. (1994); Carey et al. (2000); Carcello et al. (2005) ระดับหนี้ที่สูงเนื่องจากแรงจูงใจของผู้บริหารในการถ่ายโอนความมั่งคั่งจากเจ้าหนี้ไปยังผู้ถือหุ้นจึงให้ความสำคัญในการติดตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อลดปัญหาตัวแทนระหว่างผู้จัดการและเจ้าหนี้ที่เพิ่มขึ้นเมื่อระดับหนี้เพิ่มขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ พบว่า ตัวแปรแฝงประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์ทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismael (2013) การกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในมีความเกี่ยวข้องเชิงบวกกับการมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ โดยชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและหน่วยตรวจสอบภายในเป็นกลไกในการติดตามที่ส่งเสริมสนับสนุนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scarbrough et al. (1998) ได้ศึกษาถึงเป้าหมายของการตรวจสอบภายในและคณะกรรมการตรวจสอบมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด หน่วยตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Braiotta (1999); Bishop et al. (2000); Goodwin-Stewart and Kent (2006); Anderson et al. (2012) พบว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพื่อตรวจสอบและทบทวนความสมบูรณ์ของกระบวนการรายงานทางการเงินและประสิทธิภาพของการควบคุมภายในและระบบการจัดการความเสี่ยงทำให้

คณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะมีแนวโน้มที่จะกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน หากต้องการลดภาระหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Goodwin-Stewart and Kent (2006); Mangena and Taurigana (2008); Zaman et al. (2011) คณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วยคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ สมาชิกที่มีความรู้ทางการเงิน และมีการประชุมบ่อยครั้ง ซึ่งตัวแปรที่ใช้วัดประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ คือ ขนาดคณะกรรมการตรวจสอบ ร้อยละของกรรมการอิสระ ร้อยละของกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความสามารถทางการเงิน และจำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ พบว่า ความเสี่ยงทางการเงิน มีความสัมพันธ์ทางอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน โดยผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismael (2013) ระดับความเสี่ยงทางการเงิน ปัญหาตัวแทนระหว่างเจ้าของและผู้จัดการ การมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะเป็นแรงผลักดันใน

การขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน คณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะมีการตรวจสอบที่มีคุณภาพสูง และหน่วยตรวจสอบภายในที่มีความเป็นอิสระมีแนวโน้มที่จะมีการตรวจสอบทางการเงินเพื่อสร้างความมั่นใจในความน่าเชื่อถือของการรายงานทางการเงิน และลดปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างฝ่ายบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบสอดคล้องกับ Ismael and Roberts (2018) ได้พบระดับความเสี่ยงภายในมีนัยสำคัญระหว่างการใช้หน่วยตรวจสอบภายใน ซึ่งบริษัทที่มีระดับความเสี่ยงภายในสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างการมีคณะกรรมการตรวจสอบและการมีหน่วยตรวจสอบภายใน ปัจจัยสำคัญที่บริษัทต่าง ๆ มีการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน คือ คณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทในการตรวจสอบภายใน การติดตามและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wallace and Kreutzfeldt (1991) หน่วยตรวจสอบภายในมีแนวโน้มที่จะเป็นกลไกการกำกับดูแลที่สมบูรณ์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อลดปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและกรรมการอิสระ

สรุปผล

ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินมีผลต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 และมีค่า p-value น้อยกว่า 0.001 ในขณะที่ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และมีค่า p-value เท่ากับ 0.002 และปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินที่มีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน ผ่านประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีค่า p-value น้อยกว่า 0.001 ดังนั้น บริษัทที่มีความเสี่ยงทางการเงินจะให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) เพื่อตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน การลดปัญหาตัวแทนระหว่างเจ้าของและผู้จัดการ และการมีคณะกรรมการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจะเป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อนที่สำคัญกับการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน

องค์ความรู้ใหม่

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงทางการเงิน (FINR) มีความสัมพันธ์ทางลบต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) แต่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการในการควบคุมและติดตามเพื่อบรรเทาปัญหาของกิจการระหว่างฝ่ายบริหารและผู้ถือหุ้น กิจการจึงควรให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) เพื่อ

ตรวจสอบข้อมูลทางการเงินในการลดปัญหาตัวแทน และความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบว่า ปัจจัยประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) มีความสัมพันธ์ทางลบต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน (IAType) แต่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายใน (IAType) และคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงิน (ACAFEXP) มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุดต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ (ACEF) แสดงว่ากิจการที่มีกรรมการมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชีหรือการเงินในสัดส่วนที่น้อยเกินไปจะส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ และการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มเอ็ม เอ ไอ ไปใช้เพื่อพิจารณาการเลือกหน่วยตรวจสอบภายในที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ การเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบในการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนให้มากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมให้นักลงทุนตระหนักถึงการใช้อยู่ประโยชน์ของข้อมูลจากคณะกรรมการ

ตรวจสอบ และหน่วยตรวจสอบภายใน การเผยแพร่ความรู้ให้นักลงทุนพิจารณาถึงรายงานการตรวจสอบภายในเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน พร้อมทั้งลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันของนักลงทุน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตศึกษาข้อมูลที่เป็นปัจจัยทางด้านอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการบริหาร

ความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีผลต่อการกำหนดหน่วยตรวจสอบภายในหรือไม่ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนให้มีความถูกต้องและได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวัง และควรขยายขอบเขตการวิจัยให้มีปริมาณมากขึ้นและครอบคลุมทุกอุตสาหกรรมหรือการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอื่น

References

- Anderson, U. L., Christ, M. H., Johnstone, K. M., & Rittenberg, L. E. (2012). A post-SOX examination of factors associated with the size of internal audit functions. *Accounting Horizons*, 26(2), 167-191.
- Asare, S. K., Davidson, R. A., & Gramling, A. A. (2008). Internal auditors' evaluation of fraud factors in planning an audit: The importance of audit committee quality and management incentives. *International Journal of Auditing*, 12(3), 181-203.
- Beasley, M. S., Carcello, J. V., Hermanson, D. R., & Neal, T. L. (2009). The audit committee oversight process. *Contemporary Accounting Research*, 26(1), 65-122.
- Bishop III, W. G., Hermanson, D. R., Lapides, P. D., & Rittenberg, L. E. (2000). The year of the audit committee. *Internal Auditor*, 57(2), 46-57.
- Bradbury, M. E. (1990). The incentives for voluntary audit committee formation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 9(1), 19-36.
- Braiotta, L. (1999). *The audit committee handbook*. John Wiley & Sons.
- Carcello, J. V., Hermanson, D. R., & Raghunandan, K. (2005). Factors associated with US public companies investment in internal auditing. *Accounting Horizons*, 19(2), 69-84.
- Carey, P., Simnett, R., & Tanewski, G. A. (2000). Voluntary demand for internal and external auditing by family businesses. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 19(s-1), 37-51.

- Coram, P., Ferguson, C., & Moroney, R. (2008). Internal audit, alternative internal audit structures and the level of misappropriation of assets fraud. *Accounting & Finance*, 48(4), 543-559.
- Dalton, D. R & Daily, C. M. (1999). What's wrong with having friends on the board. *Across the Board*, 3(36), 28-32.
- Ettredge, M., Simon, D., Smith, D., & Stone, M. (1994). Why do companies purchase timely quarterly reviews?. *Journal of Accounting and Economics*, 18(2), 131-155.
- Gillan, S. L. (2006). Recent developments in corporate governance: An overview. *Journal of Corporate Finance*, 12(3), 381-402.
- Goodwin-Stewart, J., & Kent, P. (2006). Relation between external audit fees, audit committee characteristics and internal audit. *Accounting & Finance*, 46(3), 387-404.
- Gramling, A., Maletta, M. J., Schneider, A., & Church, B. K. (2004). The role of the internal audit function in corporate governance: A synthesis of the extant internal auditing literature and directions for future research. *Journal of Accounting Literature*, 23(1), 194-244.
- Ismael, H. R. H. (2013). *Internal auditing in the UK: Factors affecting its use and its effectiveness* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Aberdeen.
- Ismael, H. R., & Roberts, C. (2018). Factors affecting the voluntary use of internal audit: Evidence from the UK. *Managerial Auditing Journal*, 33(3), 288-317.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm. managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Khongsawatkiat, K., Sirithanachiph, N., & Sirithanachiph, P. (2014). *Risk management and derivatives*. McGraw Hill Education.
- Lewington, D. (1996). 2020 Vision. *Managerial Auditing Journal*, 11(7), 30-45.
- Mangena, M., & Taurigana, V. (2008). Audit committees and voluntary external auditor involvement in UK interim reporting. *International Journal of Auditing*, 12(1), 45-63.
- Patramontree, U. (2009). *Modern internal auditing*. Chamchuree Products Co.,Ltd.
- Saardchom, N. (2007). *Enterprise risk management*. Than Books.

- Sarens, G., & De Beelde, I. (2006). Internal auditors' perception about their role in risk management: A comparison between US and Belgian companies. *Managerial Auditing Journal*, 21(1), 63-80.
- Sarens, G., De Beelde, I., & Everaert, P. (2009). Internal audit: A comfort provider to the audit committee. *The British Accounting Review*, 41(2), 90-106.
- Sarisara, K. (2021). *101 Financial statements that new accountants must know*. Dharmniti Press Co.,Ltd.,
- Scarbrough, D. P., Rama, D. V., & Raghunandan, K. (1998). Audit committee composition and interaction with internal auditing: Canadian evidence. *Accounting Horizons*, 12(1), 51-72.
- Selim, G., Woodward, S., & Allegrini, M. (2009). Internal auditing and consulting practice: A comparison between UK/Ireland and Italy. *International Journal of Auditing*, 13(1), 9-25.
- Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance*, 52(2), 737-783.
- Srijunpetch, S. (2008). Responsibilities of the board of directors, shareholder structure and economic value added. *Journal of Accounting Professions*, 4(10), 26-39. <https://www.jap.tbs.tu.ac.th/files/Article/Jap10/Full/JAP10Sinlapaporn.pdf>.
- Srijunpetch, S. (2011). The role of internal auditors in creating value for the business. *Journal of Business Administration Thammasat Business School, Thammasat University*, 34(132), 1-5. <https://www.jba.tbs.tu.ac.th/index.php?page=Article-List&sub=1&txt=405>.
- Taibanguay, S., Tansaene, P., & Kraiyuth, A. (2019). The role of outsourced internal auditors in the borderless era. *Academic Journal of Ramkhamhaeng University*, 2(2), 48-63. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ibas/article/view/196565>
- The Institute of Internal Auditors. (2010). *Internal audit*. https://en.wikipedia.org/wiki/Internal_audit.
- The Institute of Internal Auditors. (2011). *International standards for the professional practice of internal auditing*. <http://www.theiiat.or.th>
- The Securities and Exchange Commission of Thailand. (2017). Corporate governance code for listed companies 2017. <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf>.

The Stock Exchange of Thailand. (2012). *Corporate governance*.

<https://www.set.or.th/th/about/overview/cg>

The Stock Exchange of Thailand. (2020). *Listing on the Stock Exchange of Thailand*.

<https://media.set.or.th/set/Documents/2022/Mar.pdf>

Wallace, W. A., & Kreutzfeldt, R. W. (1991). Distinctive characteristics of entities with an internal audit department and the association of the quality of such departments with errors. *Contemporary Accounting Research*, 7(2), 485-512.

Weerananthawet, P., & Bosakoranut, S. (2020). Modern internal audit. *Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 7(1), 165-178. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMDUBRU/issue/view/16729>

Zaman, M., Hudaib, M., & Haniffa, R. (2011). Corporate governance quality, audit fees and non-audit services fees. *Journal of Business Finance & Accounting*, 38(1-2), 165-197.